

Posudek na disertační práci *Blízkovýchodní internacionála: Společenská aktivizace iránské šíj. Odraz tohoto procesu v Iráku, Sýrii a Libanonu*, Mgr. Ondřej Krátký, Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni, 2013

Text obsáhlé disertační práce Mgr. Ondřeje Krátkého *Blízkovýchodní internacionála: Společenská aktivizace iránské šíj. Odraz tohoto procesu v Iráku, Sýrii a Libanonu* zohlednil početné faktografické a formální připomínky oponentů, které byly vzneseny v průběhu minulé obhajoby. Autor, který se zabývá problematikou aktivizace šíitských společností na Blízkém východě, jež se stala nepřehlédnutelným fenoménem výrazně ovlivňujícím soudobou tvář celého regionu, zvolil v rámci zpracování daného tématu přehlednou a logickou strukturu výkladu.

Po Úvodu vymezil *Teoretická východiska práce (Terminologie a operacionalizace pojmů, Sociální aspekty v procesu ideologizace iránské šíj, Zázemí formování šíitského vlivu na oblasti vně Íránu)* a zaměřil se postupně na vyličení a analýzu situace v Íránu (str. 46-87), Iráku (str. 88-139), Sýrii (str. 140-174) a Libanonu (str. 175-228), přičemž disertační práci uzavírá *Závěr, Použitá literatura a internetové zdroje, Résumé a Summary*.

Jak autor sám zdůraznil (str. 7), ucelená odborná monografie zaměřená na zmíněné téma v českém prostředí stále chybí, na druhé straně však existují dílčí odborné práce a samozřejmě – vzhledem k závažnosti dané problematiky - bohatá literatura zahraniční. Autor tak mohl přinést žádoucí přidanou hodnotu především originálním a přesvědčivým terénním výzkumem a vzhledem do lokálních podmínek nebo osobitým způsobem interpretace studovaného fenoménu. Přes veškeré klady předložené práce nelze konstatovat, že by autor v tomto ohledu jednoznačně uspěl, na druhé straně je sporné, zda právě toto bychom měli od disertační práce podobného přehledového charakteru očekávat.

Autor ve své disertační práci kombinuje přístupy, metody a pojmy pocházející především z politických a historických věd, pouze v menší míře lze hovořit o etnologické či antropologické inspiraci. Ve výsledné podobě však bohužel nevzniká dojem mezioborové synergie, ale spíše hybridního textu, jehož nepřiliš atraktivní jazyk zakrývá i mnohé zajímavé postřehy a myšlenky. Patrnou slabinou je historická analýza dané problematiky, která

málokdy dostává skutečný prostor; výhody soužití politologického a historického pohledu se tak autorovi nepodařilo přesvědčivě doložit.

Autor se ve své disertační práci dopouští řady zjednodušení a schematických či sporných tvrzení. Například na str. 25 mám problém s větou: „*V potaz je nicméně nutné vzít fakt, že iránský národ byl odnepaměti výrazně duchovně založen.*“ Nevím, co autor míní iránským národem? Kdy vznikl? Pokud autor není primordialistou a soudí, že k přeměně tradiční etnické identity v moderní politické národy je třeba splnění určitých objektivních historických a civilizačních podmínek, pak k tomu došlo na Blízkém východě historicky relativně nedávno, to znamená, že nelze v této souvislosti používat chronologicky neprůhledný výraz „odnepaměti“. Na druhé straně, mohl by autor ukázat v blízkosti našeho civilizačního okruhu (nebo aspoň v západní Eurasii) „národ“, o kterém by bylo možno tvrdit opak? Co je to vlastně „výrazné duchovní založení“? Problém je, že autorův výklad je do značné míry nesen podobnými problematickými tezemi, přičemž důkladná polemika s nimi by přesáhla samotný text disertační práce. Na některých místech textu nerozumím: „*Islám ... prostoupil činností prakticky kompletní iránské intelektu*“ (str. 34). Myslím, že „westernizace“ souvisí se zálibou ve westernu (str. 35), což asi nebyl případ Íránu, znám však termín „okcidentalizace“. Formální stránka práce není zcela zdařilá, v práci je příliš mnoho stylistických neobratností a gramatických chyb a překlepů.

Výše zmíněnými problémy je zatíženo rovněž závěrečné kritické shrnutí (od str. 250), ve kterém autor přechází až k žurnalisticky barvitému vyjadřování („*zatrpklost Západu*“, „*zášť přicházející z USA*“) a které je vzhledem k rozsahu a záměru disertační práce překvapivě relativně stručné a neambiciózní.

Domnívám se, že Mgr. Ondřej Krátký ve své disertační práci ***Blízkovýchodní internacionála: Společenská aktivizace iránské šíj. Odraz tohoto procesu v Iráku, Sýrii a Libanonu*** odstranil nejzávažnější sporná místa a že navzdory četným kritickým připomínkám lze přijmout předloženou studii jako akceptovatelný finální výstup doktorského studia Etnologie.

Prof. RNDr. Ivo Budil, Ph.D., DSc.

30. 5. 2013